

หลักการของ “ปัญญา” คือ ความสงบ

“ที่สุดแห่งโลก บุคคลไม่พึงถึงได้ด้วย
การเดินทางไปในกาลไหนๆ แต่ว่า ยังไม่ถึงที่
สุดแห่งโลกแล้ว จะพ้นจากทุกข์ได้เป็นไม่มี
เพราะเหตุนั้นแล ท่านผู้มีปัญญาคือ รู้แจ้งโลก
ถึงที่สุดแห่งโลก อยู่จบพรหมจรรย์ รู้ที่สุดแห่ง
โลกแล้ว เป็นผู้สงบ ย่อมไม่ปรารถนาโลกนี้
และโลกอื่น

(ปฐมโรหิตัสสสูตร อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต)

ถามว่า หลักการของปัญญาจริงๆ คืออะไร ที่ต้องพูดถึง
หลักการของปัญญาเพราะว่า ปัญญามีอยู่ ๓ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ปัญญาที่เกิดจากความจำ

เราจำเรื่องราวนั้นได้ เรื่องนี้ได้จากการอ่านหนังสือ เป็น
ปัญญาอย่างหนึ่ง เป็นปัญญาแบบเด็กๆ แบบนกแก้วนก
ขุนทอง แต่ก็มีคุณค่า เหมือนคอมพิวเตอร์ที่ช่วยเราจำ

เพราะฉะนั้น ใครทรงจำได้ดี ก็เป็นคุณค่าอย่างหนึ่ง สามารถเก็บไว้เป็นข้อมูลได้ อย่างน้อยไม่ต้องใช้คอมพิวเตอร์ จัดเป็นปัญญาแบบเด็กๆ

ประเภทที่ ๒ ปัญญาที่เกิดจากความคิด หรือเกิดจากประสบการณ์ ผ่านแดดผ่านลม ผ่านร้อนผ่านหนาว โดนโหลกกันมามากเข้าๆ โดนโลก โดนชีวิต โดนคนพาลมันโหลกเข้า ต้องหาทางต่อสู้ดิ้นรน จึงได้เกิดปัญญาขึ้น

ปัญญาทั้ง ๒ ประเภทนี้ ถึงไม่ต้องนั่งสมาธิก็สามารถมีได้ที่เขาจบปริญญาตรีโท เอก กันมาไม่ต้องนั่งสมาธิ ก็มีปัญญาได้ ปัญญาทั้ง ๒ ประเภทนี้เป็นปัญญาที่ยังไม่สรุป ยังมีการเปลี่ยนแปลง ยังต้องมีการค้นคว้า เพราะเหตุนี้ เขาจึงยังต้องมีการวิจัยอะไรต่ออะไรกันมากมาย มีการจดสถิติ สังเกตการณ์ เพื่อเพิ่มพูนปัญญา ๒ ประเภทนี้

ประเภทที่ ๓ ปัญญาที่เกิดการเห็นภายใน

คุณยายไม่ได้เรียนหนังสือ ท่านอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ถ้าว่าไปแล้ว ต้องถือว่าเป็นการเสียโอกาสอย่างหนึ่งของคุณยาย ในขณะที่พวกเราโชคดีมีปัญญาระดับที่ ๑ และ ๒ อย่างเพียบพร้อมบริบูรณ์ จำเรียนเขียนอ่านมาคนละมากๆ แต่วามันกลับกัน พวกเรามีปัญญา ๒ ประเภทนี้มาก จึงนอนใจ ไม่พยายามที่จะไปหาปัญญาที่เกิดจากการเห็น จากความสว่างภายใน เราไม่ค่อยสนใจกัน

คนทั้งโลก ซึ่งส่วนมากด้วย ไม่ทราบว่ายังมีปัญญาประเภทที่ ๓ บางพวกรู้ว่า มี แต่ว่าขี้เกียจนั่งสมาธิ คิดว่ามีปัญญาแค่ ๒ ประเภทแรกพอแล้ว แค่นี้รวยแล้ว ดังแล้ว หล่อแล้ว เป็นเจ้าพ่อแล้ว แต่ปัญญา ๒ ประเภทแรกนี้ ถึงจะซื้ออะไรได้ทั้งโลก แต่ซื้อสวรรค์ไม่ได้ ปิดนรกไม่ได้ เปิดสวรรค์ไม่ได้

คุณยาย แม้ว่าท่านไม่มีโอกาสได้ปัญญา ๒ ประเภทแรก แต่ท่านเปลี่ยนความขาดโอกาสของท่านให้เป็นโอกาส คือ ไหนๆ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เป็นลูกชาวไร่ชาวนา ไม่รู้จะไปศึกษาหาความรู้หาประสบการณ์ทางโลกได้ที่ไหน เงินทองจะซื้อตัวเรือบินไปศึกษาต่างประเทศเหมือนหลายๆ คน ก็ไม่มี คนอื่นมีความรู้แบบลืมนตา เราเอาความรู้จากการหลับตาไปสู้กับเขาดีกว่า ว่าแล้วท่านหลับตาทำสมาธิ กลางวันหนึ่งรวดเดียว ๖ ชั่วโมง กลางคืนหนึ่งสมาธิอีกสัก ๖ ชั่วโมง ติดต่อกันอย่างนี้เป็นสิบ ๆ ปี

ในที่สุด คุณยายก็มีโชค เป็นโชคที่มนุษย์ทั้งโลกยากจะได้ ท่านสามารถทำสมาธิของท่านให้ใจหยุด ใจนิ่ง ใจสว่างได้ แล้วท่านก็ได้ปัญญาประเภทที่ ๓ ปัญญาประเภทนี้แปลก คือ ยิ่งรู้ยิ่งสงบ เพราะรู้เท่าทัน เห็นอะไรรู้ทันไปหมด เพราะฉะนั้น ตลอดชีวิตของคุณยาย ท่านไม่ค่อยตื่นเต้นอะไร ไม่ว่ามีอะไร เพราะท่านไปเจอไปเห็นข้างในตัว ยิ่งกว่าที่เราเห็นข้างนอกเสียอีก ดูหน้าท่านซิ ตลอดชีวิตคุณยาย เห็นคุณ

ยายหน้ายี่ม ๆ อย่างนี้ ไม่เห็นท่านตื่นเต้นอะไร เราอุตส่าห์ไป
ต่างประเทศ ไปตั้งที่ประเทศๆ เจออะไรก็บันทึกมา ถ่ายภาพ
มา ถ่ายวิดีโอมา เอามาให้คุณยายดู มาเล่าให้คุณยายฟัง ไม่
เห็นคุณยายตื่นเต้นอะไรสักนิด เพราะสิ่งที่คุณยายเห็นข้าง
ในตัว มันตื่นเต้นมากกว่าที่เราเห็น เพราะฉะนั้น ท่านเห็น
อะไรท่านก็สงบ เพราะรู้เท่าทัน รู้ถึง รู้รอบ รู้ลึก สารพัดรู้ว่า
สิ่งนี้เกิดจากอะไร แล้วต่อไปข้างหน้าจะต้องเป็น
อย่างไรต่อ

แต่ปัญญาทางโลก คือ ปัญญา ๒ ประเภทแรก เป็น
ปัญญาที่เกิดจากความจำ จากประสบการณ์ จากความคิด
คนทั่วไปได้รู้อะไรสักหน่อย ออกมาประโคมข่าวทาง
หนังสือพิมพ์บ้าง วิทยุบ้าง โทรทัศน์บ้าง ถ่ายทอดกันไป ตื่นเต้น
ไปหมด

คุณยายบอกว่าความรู้ของผู้ที่เข้าไปถึงความสว่างภายใน
เข้าถึงพระธรรมกาย องค์ที่โตๆ หน้าตักเต็มโลกเต็มจักรวาล
นั่นคือ ความรู้ที่เกิดจากข้างในอย่างนั้น ถ้าอุปมาก็เหมือนว่า
มันกว้างใหญ่ไพศาล เหมือนท้องทะเล ท้องฟ้า

แต่ความรู้ที่เกิดจากการอ่าน การเขียน การเรียน จาก
ประสบการณ์ มันแคบ เหมือนพายเรือในอ่าง

เพราะฉะนั้น หลักการของปัญญา อยู่ที่ความสงบ ยิ่ง
มีปัญญามากยิ่งสงบมาก

เมื่อพูดถึงตรงนี้แล้ว คราวนี้คงไม่แปลกใจว่า ทำไม

ตามวัดวาอารามต่างๆ ในโบสถ์ เขานั่งพระพุทธรูปไว้ที่องค์
พระเนตรของท่านสงบเหลือเกิน มองทอดสายตาลงต่ำ ที่
มองทอดสายตาลงต่ำไม่ใช่ไม่สั้หน้ามนุษย์ แต่พระองค์ทรง
มองเข้าไปในใจของพระองค์เอง ทะลุเข้าไปดูสัตว์โลก ว่าใจ
สัตว์โลกเป็นอย่างไร

ได้บอกแล้วว่าโลกทั้งโลกยังเล็กกว่าใจคน เพราะฉะนั้น
ถ้าจะมองโลกทั้งโลกให้เต็มตา อย่าเบ่งตามองโลก จะเห็นแค่
โลกแคบๆ เพราะสายตาคณมีมุมมองได้ในระดับ ๑๘๐ องศา
เท่านั้น แต่ถ้าหลับตามองเข้าไปข้างใน ขยายใจให้คลุมโลก
ขยายองค์พระให้หน้าตักโตกว่าโลก เอาโลกเข้าไปใส่ไว้กลาง
องค์พระ แล้วมองเข้าไปข้างในจะเห็นได้ทั้งหมด

ปุ่ย่าตาทวดของเรารุ่นก่อนฝึกปฏิบัติธรรมมามาก
เพราะฉะนั้น พระเนตรของพระพุทธรูปที่ท่านนั้นเอาไว้ให้เรา
จึงมีพระเนตรประเภทมองย้อนกลับเข้าไปข้างใน จากฐาน
ของใจฐานที่ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ทรงแสดงพระเนตรลงต่ำ
เพื่อย้อนกลับเข้าข้างในฐานที่ ๗ ตาของผู้บรรลุนิพพาน ตาของ
ผู้หมดกิเลส จะมีตาที่สงบอย่างนั้น อย่าไปโทษว่า ปุ่ย่า
ตาทวดนั้นพระผิด จะตกนรกเอา ท่านทำของท่านถูกต้อง
ฟุ้งถึงภูมิธรรมของปุ่ย่าตาทวดว่า ปฏิบัติธรรมมามาก เรา
เสียอีกปฏิบัติธรรมมาน้อย จึงไม่เข้าใจท่าน

มนุษย์รุ่นหลังๆ เพราะไม่ได้ฟังธรรมของพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า ส่วนมากจึงไม่รู้ตัวตัวเองยังไม่มีรู้ พวกเรา

ที่มาหนึ่งอยู่นี่ฉลาดมากแล้ว ที่รู้ว่าตัวเองยัง 모르 หนึว่าฉลาดที่ไม่หลงตัวเอง เพราะทั้งโลกเขาไม่รู้ว่า ตัวเขาเองยังไม่รู้ นี่เป็นจุดเริ่มต้นของการแก้ไขปรับปรุงตัวเองที่เยี่ยมแล้ว เมื่อรู้แล้วก็ให้ตั้งใจฝึกกัน

ปัญญาในระดับลึก ประเภทที่ ๓ เป็นปัญญาที่เกิดจากการทำสมาธิภาวนา ทำวิปัสสนาภาวนา ปัญญาระดับนี้เป็นปัญญาเพื่อความสงบ สงบเพราะรู้เท่าทัน ไม่ใช่สงบเพราะง

คนสงบมี ๒ ประเภท

ประเภทที่ ๑ สงบเพราะเห็นอะไรก็ 모르สักอย่าง จึงสงบเงียบ เพื่อว่าเขาจะได้ไม่รู้ว่า เรานี้โง่จริง ๆ อย่างนี้ไม่ใช่ความสงบในพระพุทธศาสนา

ประเภทที่ ๒ สงบในพระพุทธศาสนา สงบเพราะรู้เท่าทัน เมื่อรู้เท่าทันก็ไม่มีอะไรจะต้องให้ตื่นเต้น จึงอยู่ด้วยความสงบทั้งยืน เดิน นั่ง นอน

ภาพรวม ๆ ของมรรคมรรค ๘ หรือภาพรวม ๆ ของศีลสมาธิ ปัญญา หรือภาพรวม ๆ ของการประพฤติปฏิบัติธรรม จึงมาอยู่ตรงความสะอาดทั้งภายนอกและภายใน

ส่วนความสว่างถือเอาภายในเป็นหลัก เมื่อข้างในสว่าง ในที่สุดข้างนอกก็สว่างตามไปด้วย อย่างที่คุณยายท่านได้ความสว่างจากข้างในตัว ท่านมองข้างนอกก็เลยง่าย เลยได้มาเป็นครูบาอาจารย์สอนพวกเราด้วยวิธีง่าย ๆ ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ไปเรียน

วิธีสอนมาจากไหน สอนแล้วเจาะเข้าไปในใจ ฟังท่านแล้ว
ไม่ลืม และง่ายในการนำไปปฏิบัติด้วย

หลักของการปฏิบัติธรรม คือความสะอาดตั้งแต่กาย วาจา
ใจ ความสว่างทั้งข้างนอกและข้างใน แล้วผลจากความสะอาด
และความสว่างนี้ กลายเป็นความสงบอย่างยิ่ง เกิดขึ้นในตัว
บุคคล จึงรู้เท่าทันไปเสียหมดอย่างนี้ พระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าของเราจึงตรัสว่า “นี่แหละคือ ทางแห่งความเป็นผู้ชนะ
และชนะแบบอมตะ ชนะแล้วไม่กลับมาแพ้อีกแน่นอน”

ลูกหลานคุณยายทั้งหลาย ถ้าอยากเป็นผู้ชนะอย่าง
ที่ คุณยายชนะ จงตั้งใจรักษาศีล เพื่อความสะอาด และตั้งใจนั่ง
สมาธิ เพื่อให้สว่าง แล้วถ้าจะศึกษาธรรมะ อยากจะเรียนธรรมะ
ไม่ว่าจะเรียนนักธรรม หรือเรียนพระอภิธรรม จะศึกษาทางโลก
ก็ขอให้ศึกษาเพื่อความรู้เท่าทันทั้งภายใน และภายนอกด้วย
รู้แล้ว เข้าใจแล้ว ทำได้แล้ว เราจะเป็นผู้ให้ความสงบ ให้
ความเย็นไปทั่วโลก ถ้าเป็นอย่างนี้ลูกจะชนะตลอดกาล

ขอให้ลูกหลานคุณยาย จงเป็นผู้ชนะตลอดกาล
ทุกคน เทอญ

“

“ถ้ารักยาย ตั้งใจนั่งสมาธิ
ให้แตกฉานวิชาธรรมกายอย่างกับยายนะ
รีบตามยายมาให้ทัน”

”